

Ritva Hartama-Heinonen
Helsingfors universitet
Finska, finskugriska och nordiska institutionen
Nordica/Svensk översättning

DET ALLMÄNNA OCH DET SPECIFIKA I ÖVERSÄTTNINGSFORSKNING

Även om översättning och tolkning i form av medierande praktik har tämligen långa anor är forskningen kring översättnings- och tolkningsrelaterade fenomen – översättningsforskning eller översättningsvetenskap – en ung disciplin. Så ung att dess existens fortfarande kan ifrågasättas. Denna ambivalenta och ur en översättningsforskarens synvinkel till och med en otillfredsställande situation kan härledas till frågan om en disciplin över huvud taget har något existensberättigande om dess teorier och metoder så starkt är förknippade med andra discipliner. Kunde de frågor som i dag behandlas inom översättningsforskning likaväl studeras inom den disciplin eller de discipliner där teorin och metoden i fråga hämtas ifrån, så som läget tidigare varit? Eller har disciplinerna redan blivit så differentierade i sina frågeställningar att översättningsforskningen på så sätt funnit ett berättigande, även så att den verklighetstroget kan kallas en interdisciplin?

En annan till ämnet relaterad fråga som jag behandlar i min presentation är om vi kan säga att det förutom översättningsforskning finns bland annat svensk översättningsforskning och finsk översättningsforskning eller nordiska översättningsvetenskapliga forskningspraktiker. Också här kan vi fråga oss om dylika distinktioner är berättigade eller om sådana distinktioner alls behöver göras, dvs. att all forskning som har anknytning till översättning i själva verket är endast *allmän* översättningsforskning som råkar ha ett *specifikt* språk- och kulturpar och ofta ett *specifikt* område eller ett *specifikt* land som sin utgångspunkt. Detta leder oss att studera vad som är förhållandet mellan det allmänna och det (språk- och kulturparrelaterat) specifika i översättningsforskning, ett förhållande som möjligen kan beskrivas med dikotomin teoretisk respektive empirisk forskning.